

KARTA INWENTARYZACYJNA GEOSTANOWISKA

Aleksander Kowalski

Informacje ogólne	
Nr obiektu	123
Nazwa obiektu (oficjalna, obiegowa lub nadana)	WILKÓW - kamieniołom kredowego dolnego piaskowca ciosowego
Współrzędne geograficzne [WGS 84 – hddd.dddd]	Długość: 15° 55' 49.49" Szerokość: E 50° 56' 46.92" N
Gmina	Złotoryja (wiejska)
Opis lokalizacyjny	Kamieniołom zlokalizowany na zachodnich stokach Koziej Góry, po wschodniej stronie drogi z Wilkowa do Złotoryji, ok. 200 m na NE od kościoła w Wilkowie.
Rozmiary (np. długość, szerokość, wysokość, powierzchnia)	230 x 40 m Wysokość ścian do ok. 8 m.
Charakterystyka naukowa geostanowiska	
Reprezentowana dziedzina nauk o Ziemi (np. tektonika, litologia, stratygrafia, geomorfologia)	Litologia – skały osadowe Stratygrafia – dolna część profilu utworów kredy w synklinorium północnosudeckim, ogniwo piaskowców z Wilkowa
Rodzaj obiektu	Kamieniołom
Litologia	Piaskowce kwarcowe, piaskowce glaukonitowe
Forma rzeźby terenu	Kamieniołom jest zlokalizowany w dolnej części stoku bazaltowego neku Koziej Góry
Geneza obiektu (naturalny, antropogeniczny)	Antropogeniczny
Ogólny kontekst geologiczno-geomorfologiczny	Kamieniołom w Wilkowie znajduje się w obrębie mniejszej jednostki tektonicznej nazywanej półtrówą Leszczyzny. Jednostka ta znajduje się we wschodniej części synklinorium północnosudeckiego. Półtrówa Leszczyzny zbudowany jest ze skał osadowych permu (czerwony spągowiec i cechsztyń), triasu (pstry piaskowiec i wapień muszlowy) oraz kredy górnej (cenoman i turon), poprzecinanych żyłami neogeńskich bazaltoidów. Zalew morski, który miał miejsce w późnym cenomanie (późna kreda, ok. 98 milionów lat temu) objął niemal całe dzisiejszego synklinorium. Płytkie morze kredowe, które zalało ten obszar było tzw. zbiornikiem śródkontynentalnym,

	zdominowanym przez prądy wiatrowe i okresowe. Zbiornik ten został bardzo szybko zasiedlony przez organizmy żyjące na dnie morza (tzw. organizmy bentoniczne). Świadczą o tym liczne skamieniałości zwierzęce znajdujące w osadach kredy na obszarze synklinorium. Utwory kredowe w okolicach Wilkowa zaliczane są do dolnej, najniższej części profilu utworów kredy (formacja z Rakowic Wielkich, ogniwo piaskowców z Wilkowa). Pod względem geomorfologicznym kamieniołom został założony w obrębie zaproża progu strukturalnego zbudowanego ze skał kredowych, którego obniżone czoło znajduje się na północny wschód od Koziej Góry. Zaproże jest nachylone ku SW, ku dolinie Drążnicy stanowiącej oś niecki.
Opis obiektu z punktu widzenia nauk o Ziemi	W głębokim, wydłużonym w kierunku E-W kamieniołomie eksploatowano dolne piaskowce ciosowe kredy (ogniwo z Wilkowa). Są one zaliczane do górnego cenomanu (Milewicz, 1997). Na ścianach łomu bardzo dobrze widoczne są powierzchnie utawienia piaskowców nachylone nieznacznie (ok. 5-20°) w kierunku południowo-zachodnim, w stronę części osiowej półrowu Leszczyny. Bardzo dobrze widoczne są też gęste, niemal pionowe spękania ciosowe. W szczelinach widoczne są wytrącenia związków żelaza, co jest prawdopodobnie spowodowane oddziaływaniem termicznym bazaltów Koziej Góry (wychodnie ok. 250 m na NW).
Historia badań naukowych	Stanowisko nie było jak dotąd przedmiotem badań naukowych. Szczegółowe informacje dotyczące utworów kredy synklinorium północnosudeckiego znajdują się w regionalnych opracowaniach ogólnych (spis literatury poniżej). Najobszerniejsza praca dotycząca utworów kredy synklinorium północnosudeckiego to monografia autorstwa Milewicza (1997). Krótkie informacje o kamieniołomie w Wilkowie znajdują się w przewodniku geoturystycznym Grocholskiego i Wiśniewskiego (1995).
Wartości dodatkowe (historyczne, biologiczne)	Brak
Bibliografia (najważniejsze pozycje)	Grocholski, A., Wiśniewski E., 1995. Przewodnik geologiczny po Parku Krajobrazowym Chełmy na Pogórzu Kaczawskim. PiG, Wrocław 1995. Milewicz, J., 1985. Propozycja formalnego przeglądu stratygraficznego utworów wypełniających depresję północnosudecką. Przegląd Geologiczny, 33: 385–389. Milewicz, J., 1997. Górna kreda depresji północnosudeckiej (lito- i biostratygrafia, paleogeografia, tektonika oraz uwagi o surowcach). Prace Geologiczno-Mineralogiczne, LXI: 1–58. Solecki, A.T., 2011. Rozwój strukturalny epiwarwaryjskiej struktury platformowej w obszarze synklinorium północnosudeckiego. [W:] Mezozoik i Kenozoik Dolnego Śląska. Przewodnik LXXXI Zjazdu Polskiego Towarzystwa Geologicznego, 19–36. Śliwiński, W., Raczyński, P., Wojewoda, J. (2003). Sedymentacja utworów epiwarwaryjskiej pokrywy osadowej w basenie północnosudeckim. [W:] Sudety Zachodnie: Od Wendu do Czwartorzędu, 1–8.

	Teisseyre, H. (1957). Budowa Geologiczna Sudetów Zachodnich. [W:] M. Książkiewicz (red.) – Regionalna Geologia Polski, tom III, Sudety, s. 178-281. Polskie Towarzystwo Geologiczne.
Inne uwagi	Brak
Stan i możliwości wykorzystania	
Możliwości wykorzystania obiektu do celów edukacyjnych	Stanowisko o wysokim potencjale edukacyjnym. Zjawiska związane z sedymentologią i tektoniką utworów kredy górnej.
Dostępność: ograniczenia, bezpieczeństwo	Bez ograniczeń, do kamieniołomu prowadzi ścieżka. W kamieniołomie znajduje się szkoła tresury psów (przed wejściem należy zapytać o zgodę). W przypadku samowolnego wejścia możliwość pogryzienia przez psy.
infrastruktura turystyczna	Teren niezagospodarowany turystycznie, obok przebiega zielony szlak turystyczny z Wilkowa do Złotoryi.
Istniejące i potencjalne zagrożenia	Możliwość zarośnięcia ścian kamieniołomu niskopienną roślinnością.

Dokumentacja graficzna

123_1. Zarośnięte ściany kamieniołomu w Wilkowie.

123_2. Spękania ciosowe piaskowców w kamieniołomie.

123_3. Wytrącenia i naskorupienia związków żelaza i manganu związane prawdopodobnie z oddziaływaniem magmy bazaltowej.